

**Силабус курсу
«ІСТОРІЯ ЛІТУРГІЙНОГО СПІВУ»**

**Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»**

**Освітньо-професійні програми
«СПІВ», «Інструментальне виконавство (за видами)»,
«Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура».**

Рік навчання: III

Семестр: VI

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Керівник курсу ВК 48 «Історія Літургійного співу»

Смиренський Володимир Миколайович—

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР
«Академія мистецтв імені П. Чубинського»

Контактна інформація:

smirensk22@gmail.com

Прореквізити та постреквізити дисципліни

- **Прореквізити дисципліни:**
 - ОК 8.** Історія світової музики
 - ОК 9.** Історія української музики
 - ОК 10.** Сольфеджіо
 - ОК 17.** Історія вокального мистецтва
 - ОК 23.** Основи диригування
- **Постреквізити дисципліни:**
 - Дисципліна «Історія літургійного співу» належить до дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти.

Призначення дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення освітнього компонента повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання(ПРН):

Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
--	-------

Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / лекторській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Відповідно до освітньої програми: «Спів» вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачем освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 15. Здатність здійснювати редакторську / лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

Метою навчальної дисципліни «Історія Літургійного співу» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з історичним культурологічним, естетичним та стильовим багатством сакрального музичного мистецтва дохристиянського та християнського періоду, особливу увагу зосереджуючи на Східно-Візантійській Православній традиції як найбільш розвинутій на наших теренах; а також сприяти формуванню у здобувачів освіти необхідного комплексу знань з підбору та використання відповідного духовного репертуару, що включає в себе розуміння його місця в історії вітчизняної та світової музичної культури, органічне відчуття законів його сакрального та концертного застосування, та володіння стильовими особливостями в процесі його інтерпретації.

Практична спрямованість:

Дисципліна «Історія Літургійного співу» відкриває для здобувачів вищої освіти величезний пласт сакральної вокальної культури в контексті загальносвітової історії музики, систематизуючи їхні знання про історичний шлях та репертуарне розмаїття піснеспівів, пов'язаних із Богослужбовою практикою в рамках Східної Греко-Візантійської традиції. Цей комплекс теоретичних знань призначений для формування поглиблених навичок розуміння та правильної інтерпретації духовної музики в будь-яких сферах її практичного застосування – від Богослужбового храмового простору до сучасного концертного залу.

Зміст і структура курсу

Протягом семестру вивчення навчальної дисципліни «Історія Літургійного співу» здобувачі освіти вчаться вільно орієнтуватися в світі духовної музики, аналізуючи її історичний та філософський контекст, стильові особливості виконання, внутрішній сенс та принципи її використання.

ТЕМА		Кількість годин											
		Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі					
		лекції	семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самостійна робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самостійна робота	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.Введення в Літургійний спів													
Тема 1.Літургійний спів як об'єкт філософських,богословських та культурологічних	12	2	2			8	12	1	1			10	

досліджень. Богослужбовий контекст Літургійного співу. Таїнства Церкви як невід’ємна складова Літургійного життя.												
Тема 2. Богослужіння Старого Завіту як історичне джерело складових Новозавітного Літургійного життя. Літургійний спів крізь призму Нового Завіту.	12	4				8	12	1				11
Всього за змістовим модулем 1:	24	6	2			16	24	2	1			21
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Літургіка в історичній проекції												
Тема 3. Перші століття нової ери. Доба усного передання. Доба початку письмової фіксації Літургійної гімнографії.	12	4				8	12	1				11
Тема 4. Початок активного Літургійного життя в Київській Русі наприкінці першого – початку другого тисячоліття.	12	4				8	12	1				11
Тема 5. Від монодії та ісону – до багатоголосся. Літургійний шлях між XIV та XXI століттями.	12	4				8	12	1				11
Всього за змістовим модулем 2:	36	12				24	36	3				33
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Практична Літургіка. Гімнографія та Геортологія												
Тема 6. Богослужіння добового кола. Вісьмигласся як основа тижневого Літургійного кола. Октоїх.	15	6				9	15	1				14
Тема 7. Богослужіння річного кола. Головні Свята як дороговкази на шляху	15	6				9	15	1				14

Богослужбового року. Різдвяний цикл свят. Великодній цикл свят.												
Всього за змістовим модулем 3:	30	12				18	30	2				28
Разом:	90	30	2			58	90	7	1			82
Всього:	90	32				58	90	8				82

ТЕМА СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Літургійний спів, його зміст та значення в житті людського суспільства і окремого індивіда.	2	

Методичні рекомендації щодо проведення семінарського заняття

Семінарське заняття – це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв’язання, а також це самостійна творча робота для кожного здобувача вищої освіти. При організації та проведенні семінарських занять, викладачам слід враховувати наступні моменти: науковість та доступність викладу матеріалу, єдність форми та змісту, дотримання єдиної системи знань, умінь та навичок, формування професійної культури та культури спілкування.

Основною метою семінарського заняття є поширення та поглиблення теоретичних положень теми та вміння практичного використання знань.

Готуючись до семінарського заняття, здобувач повинен:

- ознайомитись зі змістом плану семінару та переглянути конспект прослуханої лекції з даної теми;

- ознайомитись з рекомендованою літературою та прочитати відповідний розділ підручника або навчального посібника, опрацювати додаткову рекомендовану літературу. Робота з науковою книгою вимагає свідомого засвоєння прочитаного, а не механічного заучування. Для цього необхідно усвідомити зміст різних понять, спеціальних термінів, положень, що в свою чергу забезпечує термінологічну обізнаність студента та вироблення навичок логічного мислення;

- здійснити критичний аналіз викладеного матеріалу в опрацьованих джерелах з даної проблеми;

- скласти конспект опрацьованого матеріалу, де зазначити власну точку зору з даної проблеми;

- здійснити самоконтроль через відповідні питання з даної теми;

- скласти план відповіді на кожне питання плану заняття.

Виступаючи на семінарському занятті студент повинен:

- уникати технічного переказу матеріалу лекції або рекомендованої літератури;
- відповідаючи на питання, розглядати певні положення у розвитку, здійснювати порівняння різних підходів, концепцій в опрацьованій літературі;
- показати практичну значущість цих положень.

При оцінюванні знань здобувача вищої освіти береться до уваги його активність, творчий неформальний підхід, навички публічного виступу, вміння ведення інформаційного пошуку, вміння аналізувати матеріал.

Тема семінарського заняття. Літургійний спів, його зміст та значення в житті людського суспільства і окремого індивіда.

Орієнтовний план:

1. Літургійний спів – шлях від окремого до загального.
(Базові поняття про Літургійний спів, передумови його появи, історичний момент його виникнення).
2. Духовна та культурологічна цінність Літургійного співу в історичній проекції.
(Літургійний спів як втілення тривалих філософських та музично-естетичних пошуків людства. Прообрази Літургійного співу в дохристиянську добу).
3. Виникнення Літургії в процесі формування кодексу Літургійних Богослужінь.
(Новий Завіт як базис розвитку Літургійних дисциплін. Організація та подальше вдосконалення Богослужбової Літургійної практики. Формування принципів Літургійної гімнографії та її співацького відтворення. Поява критеріїв Літургійності).
4. Літургійний спів як засіб духовного вдосконалення людини та людства.
(Літургія як відповідь на основні філософські питання буття. Роль індивідуума та його неповторності у сакральній площині Літургії. Мотиваційна цінність Літургії в процесі виховання особистості. Літургійний спів як базис для духовного та етично-морального розвитку суспільства. Літургійність та ідея Соборності. Культурологічний та світоглядний внесок Літургійних складових у процес подальшого розвитку земної цивілізації).

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. **Самостійна робота проводиться здобувачами щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на лекційних заняттях матеріалу. Загальна кількість годин на виконання – 58/82 (денна/заочна форми). Поточний контроль однієї Теми здійснюється на наступному занятті**

Зміст самостійної роботи у форматі дисципліни *«Історія Літургійного співу»* визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності здобувача вищої освіти до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни *«Історія Літургійного співу»*, пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною богословською та музикознавчою літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота над текстами гімнів та партитурами;
- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- вивчення окремих змістових модулів курсу (тем або питань), що передбачені для самостійного опрацювання з метою складання конспекту тощо;
- виконання творчих завдань, які передбачають тестові завдання та їх оформлення;
- складання словника «100 базових понять Літургійного співу»;
- упорядкування інформації про відомих філософів і філософські школи «Хто є хто» та «100 регентських шкіл»;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;
- робота з пошуковими системами Інтернет;
- підготовка доповідей на студентських наукових конференціях.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):

Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Словник основних термінів складається з кожної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

Кожен здобувач вищої освіти повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ здобувачі записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

Підготовка творчих завдань (есе):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Методичні рекомендації до організації модульного контролю.

Орієнтовні питання до заліку:

1. Літургійний спів: значення та зміст поняття, сакральний та світський вимір
2. Де, коли та за яких обставин відбулася перша Літургія в історії людства
3. Літургійний спів та його Гімнографія: історія, розвиток, автори
4. Визначення та ознаки Богослужіння. Приклади з історії та сьогодення
5. Богослужбовий устав у своєму розмаїтті
6. Принцип укладання уставу Богослужіння
7. Слов'янський Типікон
8. Студійський устав
9. Ієрусалимський устав
10. Різниця між монастирським та приходським уставами
11. Межі уставної творчості
12. Всеношна як складова Літургії
13. Літургійний час
14. Богослужбова символіка
15. Сенс християнського Богослужіння
16. Роль співацького колективу у звершенні Богослужіння
17. Зв'язок Старозавітного і Новозавітного богослужіння
18. Євхаристія як головна мета Новозавітного Богослужіння
19. Співацьке оздоблення Євхаристії: виконавські особливості
20. Вісьмигласся (Октоїх)
21. Система Богослужбових кіл
22. Добове Богослужбове коло
23. Тижднев (седмичне) Богослужбове коло
24. Літургійні уставні теми тижневого (седмичного) кола
25. Річне Богослужбове коло. Геортологія
26. Дванадцяті перехідні та неперехідні свята
27. Від чого залежать дати Великодня, Вознесіння, П'ятидесятниці
28. Пости та особливості Богослужбового співу в цей час
29. Три головних періоди в організації Літургійного часу річного кола

- 30.Квітна Тріюдь
- 31.Період співу Октоїха
- 32.Пісна Тріюдь
- 33.Всеношна: устав, піснеспіви, особливості
- 34.Літургія Іоанна Златоуста: устав, піснеспіви, особливості
- 35.Літургія Василя Великого: устав, піснеспіви, особливості
- 36.Літургія Григорія Двоєслова: устав, піснеспіви, особливості
- 37.Першохристиянські Літургійні практики, відроджені у наш час
- 38.Принципи Богослужбового вокалу
- 39.Принципи організації кліросного співацького колективу
- 40.Принципи співацького оформлення Богослужіння
- 41.Літургійні та паралітургійні твори
- 42.Авторські хорові Літургії українських та світових корифеїв
- 43.Формули гласів різних розспівів. Приклади застосування
- 44.Регентська техніка та її різновиди. Приклади застосування
- 45.Псалмодія, речитація та інші специфічні техніки кліросного співака

Політика освітнього компоненту

Завдання дисципліни: навчити здобувачів вищої освіти самостійно орієнтуватися в розмаїтті Літургійного репертуару різних епох і стилів; надати здобувачам знання для подальшого духовного та фахового саморозвитку, опанування компетентностями, необхідними для майбутньої професійної діяльності, підтримавши формування відповідної світоглядної позиції, заснованої на високих ідеях та моральних чеснотах.

Після опанування навчальної дисципліни «Історія Літургійного співу» здобувачі освіти повинні:

знати:

- Літургійний вокальний репертуар різних епох, країн та стильових напрямків;
- Джерела виникнення Літургійної Гімнографії у відповідності до потреб Богослужбової практики;
- Внутрішній зміст та символіку головних складових Богослужіння у їхній взаємодії з вокальним супроводом;
- Основні засоби регентської майстерності, методика вдосконалення вокального апарату відповідно до потреб сакрального співу, техніку розучування та виконання уставних творів з кліросним співацьким колективом, шляхи інтеграції у сакральний спів традиційних духовних практик, зокрема молитви;
- Принципи формування сакрального репертуару у відповідності до потреб різних Богослужінь та концертної діяльності;

вміти:

- Вільно орієнтуватися в різноманітних Розспівах та інших усталених вокальних традиціях, адаптуючи їх до виконавських реалій сьогодення;

• Розуміти внутрішній зміст кожного сакрального твору в контексті його місця в Богослужінні, пояснюючи цей зміст членам кліросного співацького колективу;

Політика щодо контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе;
- семінарське заняття;
- музичні вікторини;
- тести;
- диференційований залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (диференційований залік).

Політика оцінювання: Максимальна кількість балів з дисципліни «Історія Літургійного співу» за семестр – 100 балів. Поточний контроль проводиться по опрацюванню кожної нової Теми (кожні 3, 4 уроки) впродовж кожного семестру й оцінюється від 1 до 5 балів. За кожну тему здобувач може бути оціненим 1-2 рази (аудиторна, самостійна робота).

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за накопичувальною 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – A (90 - 100), B (82 - 89), C (75 - 81), D (64 - 74), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «не задовільно»).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань аудиторної та самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу), під час роботи на семінарському занятті та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів вищої освіти

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання (модулю). Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів здійснюється у формі диференційованого заліку і здійснюється через проведення письмового тестування. Максимальна кількість балів за залік дорівнює 20.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних здобувачем освіти за всі види роботи, здійснені здобувачем освіти протягом модулю – за семінарське заняття, за поточний, модульний контроль з подальшим переведенням в національну шкалу оцінювання.

Додаткові бали (5 балів) нараховуються здобувачу освіти за отримання сертифікату з неформальної освіти, якщо змістовність пройденого курсу відповідає завданням і меті дисципліни, а також за участь і підготовку доповіді на конференції за проблематикою дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи здобувача вищої освіти за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за знання матеріалу тем, семінарського заняття, за поточний, семестровий контроль, також з подальшим переведенням в національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти за різні види завдань вказана в таблиці (100 балів).

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарське заняття А/С	1	10
Аудиторні заняття. Відповіді за темами:		
Усні відповіді	2	10
Письмові завдання	2	10
Музичні вікторини	2	10
Тести	1	5
Самостійна робота:		
Есе	1	5
ОКЛ	1	5
Відповіді на питання	5	25
Залік	1	20
Разом:		100

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, та модульний контроль, семінар з подальшим переведенням в національну шкалу.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59		FX Для одержання

	2 Незадовільно	кредиту потрібне доопрацювання.
1-34		Ф Необхідне повторне вивчення дисципліни

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за темами

Бали	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково, на елементарному рівні володіє навчальним матеріалом. Не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає при цьому суттєві помилки. Відповів на кілька тестових завдань, але з помилками.

Критерії модульного оцінювання навчальних досягнень здобувачів (диференційований залік)

Бали	Критерії оцінювання
15 – 20	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
12 – 14	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
8 – 11	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
5 – 7	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.
2 – 4	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Відповів на окремі тестові завдання, але з помилками.
1	Ознайомлений з частиною навчального матеріалу. Не в змозі викласти зміст жодного з питань під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки в кожній відповіді. Не відповів на тестові завдання.

Політика перескладання. Перескладання змістовного модуля здійснюється за бажанням здобувача освіти один раз. Перескладання змістовного модуля відбувається з дозволу навчальної частини за наявності поважних причин та відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу».

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, контрольних робіт та заліку заборонені.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується.

Рекомендована література

Основна література

1. Архімандрит Кирило Говорун. Українська публічна теологія.— К., Дух і Літера, 2017.

2. Іванов В.Ф. Навчання церковного співу у IX—XVII ст. — К.: Музична Україна, 1997.
3. Іванов В.Ф. Співацька освіта в Україні у XVIII ст. — К.: Музична Україна, 1997.
4. Воскресний Октоїх і Загальна Мінея — К. : Вид. від. УПЦ КП, 2001. — 694 с.
5. Партесні концерти XVII-XVIII ст. з Київської колекції — К.: Музична Україна, ред.- упоряд. Н.О. Герасимова-Персидська, 2006.
6. Шевчук О.Ю. До питання про ладо-звукорядний устрій пісенних мелодій (в аспекті зв'язків народного й церковно-монодійного співу) О. Шевчук Проблеми етномузикології: [Зб. наук. праць] / [упоряд. О. Мурзина]., 2003, - С. 58-75.
7. Шевчук О.Ю. Олександр Кошиць і наука про давньоукраїнський церковний спів О. Шевчук Науковий вісник НМАУ, 2007. — С. 28-42.

Допоміжна література

1. Аверинцев С. София-Логос: Словарь. Дух и Литера. — К., 2000.
2. Іванов В.Ф. Словник термінів і слів українського церковного співу. — Миколаїв: МО України, МДП, 1998.
3. Гусарчук Т.В. Дистанція — два століття: образно-стильові паралелі тріо Артемія Веделя «Покаяніяотверзи мі двері» та духовного концерту Ігоря Тилика, «Молодий вчений» • № 4 (56) • квітень, 2018 р., УДК 78.071.1(477)
4. Службник: — К. : Вид. від. УПЦ КП, 2012.
5. Гусарчук Т.В. Постать Артемія Веделя в аспекті типологій особистості // Постать Артема Веделя в істор.-культур. контексті: Наук. вісн. Нац. муз. академії України. К., 2001. Вип. 11;
6. Шевчук О.Ю. Сербські і болгарські редакції південнослов'янських піснеспівів в українській і білоруській церковно-співацькій практиці XVII ст. О. Шевчук Науковий вісник НМАУ, 105—125 2 2008
7. Шевчук О.Ю. Спостереження над ритмічною організацією української церковної монодії XVII ст. О.Ю. Шевчук Метроритм-1 : Колективна монографія / [під ред. І. М. Юдкіна], 35-40, 146—148 2 2002

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://parafia.org.ua/> - Портал «Наша Парафія» (найбільш потужне джерело інформації з усіх питань Українського Богослужбового співу: ноти, книги, аналітика, записи)
2. <https://ukrspiritmuz.net.ua/index.html> - Портал «Українська Духовна Музика» (Донбаський державний педагогічний університет)
3. https://www.facebook.com/groups/46155822422343/?locale=uk_UA — Церковний Хор (група у Facebook, що збирає український літургійний нотний матеріал)
4. <https://www.facebook.com/groups/919391275248668/> - Бібліотека Регента Українською. Хор Собору Різдва Христового м. Чернівці

Інтернет-статті:

5. <http://kyiv-credo-choir.com/?p=64> — Київський Розспів. Кредо

6. https://ukrspiritmuz.net.ua/pages/5_2.html - Еволюція знаменного розпіву як основної форми українського богослужбового співу (про Київський Розпів)
7. https://chtyvo.org.ua/authors/Trehubenko_Tetiana/Ukrainski_tserkovni_muzychni_oseredky_kintsia_XVI_XVIII_st_osoblyvosti_formuvannia_ta_diialnosti/ - Українські церковні музичні осередки кінця XVI – XVIII ст.: особливості формування та діяльності. Автор - Тетяна Трегубенко (дисертація)
8. <https://www.kovcheg.ua/uk/reader/muzichna-spadshchina-ukrayini-duhovna-muzika-i-muzika-epohi-baroko> - Музична спадщина України: духовна музика епохи бароко
9. <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/19726/file.pdf> - Олександр Кошиць. Релігійні твори. Українська вільна Академія наук в США.
10. http://osnovydyryhentskoytehniky.blogspot.com/2017/12/blog-post_4.html - Шляхи розвитку української духовної музики у XIX- XX ст.